

KONTRABASSI

Í þessum hluta aðalnámskrár tónlistarskóla er fjallað um nokkur atriði varðandi rytmískt nám á kontrabassa. Þar á eftir fara kaflar um hvern hinna þriggja megináfanga námsins, grunnnám, miðnám og framhaldsnám. Í þessum köflum eru fyrst tilgreind þau leikni- og skilningsmarkmið sem nemendur þurfa að hafa náð við lok hvers námsáfanga. Síðan eru birtir verkefnalistar með dæmum um viðfangsefni í hverjum námsáfanga. Á eftir verkefnalistunum er prófkröfum á áfangaprófum lýst með völdum dæmum og gerð grein fyrir flutningsmáta tónstiga og hljóma.

Nokkur atriði varðandi nám á kontrabassa

Kontrabassinn er almennt talinn vera eini nútímaafkomandi „viola da gamba“ hljóðfærafjölskyldunnar sem á rætur sínar að rekja til Evrópu á 15. öld. Hann er stærstur og með dýpstan tón hljóðfæra strengjafjölskyldunnar. Kontrabassinn er fastur liður í strengjasveit sinfóníuhljómsveita og smærri samspilshópum í vestrænni klassískri tónlist. Hann er kjölfestu-hljóðfæri í djasstónlist en einnig mikilvægur í fjölmörgum öðrum tónlistartegundum, svo sem rokk-, rokkabillí-, blágras-, tangó- og popptónlist.

Kontrabassanám í rytmískri tónlist leggur áherslu á pizzicato¹ en hefðbundin vinna með boga er engu að síður nauðsynleg ekki síst til að þroska heyrn og inntónun. Í náminu þarf að huga að tvíþættu hlutverki bassans í rytmískri tónlist, bæði sem undirleiks- og einleikshljóðfæris. Í rytmískri tónlist nota kontrabassaleikarar oftast magnara, því er mikilvægt að þekkja og skilja eðli þeirra og vinna að góðum tóni, bæði með og án magnara.

Algengast er að nemendur hefji kontrabassanám á unglingsárum þegar líkamsburðir eru orðnir nægir til að valda hljóðfæri af venjulegri stærð. Fyrir yngri nemendur eru til hljóðfæri í barnastærðum, a.m.k. niður í 1/16 af fullri stærð, en tiltölulega stutt er síðan farið var að framleiða og kenna á slík hljóðfæri.

Grunnnám

Almennt er gert ráð fyrir að nemendur ljúki grunnnámi á um það bil þremur árum. Þessi viðmiðun er þó engan veginn einhlít þar sem nemendur hefja nám á ýmsum aldri og námshraði getur verið mismunandi.

¹ Plokkaðan leik.

Markmið í grunnnámi

Uppbygging kennslu í grunnnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, almennum markmiðum rytmískar námskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok grunnnáms eiga allir kontrabassanemendur í rytmísku námi að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Tónn og tækni

Nemandi

- hafi náð góðum grundvallartökum á hljóðfærinu
- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- haldi rétt á hljóðfærinu
- hafi náð tökum á góðu og öruggu bogagripi
- beiti boganum á eðlilegan og áreynslulausan hátt
- hafi náð góðri handstöðu beggja handa
- beiti markvissum og jöfnum fingrahreyfingum
- hafi náð allgóðum tökum á mismunandi bogastrokum, þ.e. staccato og legato
- hafi náð allgóðum tökum á pizzicato
- hafi náð allgóðum tökum á inntónun
- hafi nokkur tók á vibrato
- hafi náð góðum tökum á tónmyndun í stillingum ½ til 8 (að F á G-streng)
- hafi náð grundvallartökum á að stilla hljóðfæri sitt sjálfur
- leiki með allgóðum tóni og öruggri tónmyndun
- hafi öðlast tón sem hæfir stíl tónlistarinnar
- sýni tónmótun sem hæfir stíl tónlistarinnar
- geti gert styrkbreytingar heyranlegar
- hafi öðlast grunnþekkingu á bassamögnum
- sé fær um að ná allgóðum tóni með magnara

Hrynur og form

Nemandi

- hafi öðlast allgott hrynskyn
- geti leikið með hryntilfinningu sem hæfir stíl tónlistarinnar
- skilji og þekki algengustu formgerðir
- sýni gott formskyn

Laglína og undirleikur

Nemandi

- flytji laglínur á sannfærandi hátt, m.a. með persónulegri túlkun, hendingamótun og styrkbreytingum
- geti leikið bassalínur í undirleik af öryggi og smekkvísi
- hafi öðlast grundvallarskilning á hlutverki síns hljóðfæris í hljómsveit

Tónstigar og hljómar

Nemandi

- hafi á valdi sínu krómatískan tónstiga á tónsviðinu frá lausum E-streng að F á G-streng, arco
- hafi þjálfast reglulega í leik og notkun eftirfarandi tónstiga og þríhljóma:
 - dúrtónstigar og þríhljómar: C, G, D, A, E, F, Bb, Eb, Ab – ein áttund, pizzicato og arco
 - djassmoll tónstigar, hljómhæfir molltónstigar, og þríhljómar: A, E, B, F#, C#, D, G, C, F – ein áttund, pizzicato og arco
 - dúr-pentatónískur og mixólýdískur: G, Bb, C, D, Eb, Ab – ein áttund, pizzicato
 - dórískur, moll-pentatónískur og blústónstigi: A, B, C, D, G – ein áttund, pizzicato
- hafi kynnst og skilji uppbyggingu +7, og dim7 hljóma í algengustu tóntegundum
- hafi öðlast grundvallarskilning á eðli og uppbyggingu kirkjutegunda

Fjöldi og val verkefna

Nemandi

- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi safnað a.m.k. fjórum þekktum lögum á safnlista

Spuni

Nemandi

- geti spunnið liðlega yfir einföld hljómferli á díatónískan máta
- sýni með spuna sínum góðan skilning á hljómrænu innihaldi tónlistarinnar
- hafi allgóð tök á notkun blús- og pentatónstiga, einkum til spuna yfir einfalt blúsform
- leiki með öruggri hryntilfinningu
- sýni sannfærandi hendingamótun í spuna
- sýni eðlilega framvindu í spuna
- sýni sannfærandi uppbyggingu í spuna
- sýni sannfærandi sjálfsprottna notkun á mismunandi styrk og styrkbreytingum, bæði í spuna og flutningi laglína

- geti spunnið út frá hljómagöngum laga af sambærilegri þyngd og lög sem nefnd eru sem dæmi um prófverkefni á grunnprófi

Samspilsíðkun

Nemandi

- hafi kynnst ýmiss konar samleik
- hafi fengið tækifæri til að leika í hljómsveit
- geti unnið undir leiðsögn í samspili og hljómsveitarstarfi
- hafi kynnst algengasta taktslætti og bendingum stjórnanda
- hafi fengið tækifæri til að koma fram á tónleikum sem þátttakandi í samspili

Samspilshæfni

Nemandi sýni með leik sínum eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist við lok grunnnáms:

- skilning á hlutverki bassaleikara í hljómsveit
- hlustun á meðspilara og virkt samspil
- frumkvæði í samleik
- að hann sé móttækilegur fyrir frumkvæði annarra í samleik

Lestur, leikur eftir eyra og utanbókarlærdómur

Nemandi

- hafi þjálfast reglulega í nótnalestri
- hafi þjálfast reglulega í óundirbúnum nótnalestri
- hafi þjálfast reglulega í lestri bókstafshljóma til undirleiks og spuna
- hafi þjálfast reglulega í óundirbúnum lestri bókstafshljóma til undirleiks og spuna
- skilji og geti farið eftir algengustu leiðbeinandi orðum og táknum sem koma fyrir á lagblöðum²
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta grunnnáms
- hafi þjálfast reglulega í að leika laglínur utanbókar
- hafi þjálfast reglulega í að læra hljómaganga utanbókar til notkunar í undirleik og spuna
- hafi þjálfast reglulega í að læra einfaldar laglínur og hljómaganga eftir eyra

Túlkun, tjáning, stíll og framkoma

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist við lok grunnnáms:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl

² „Lead sheet“.

- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Námslok

Nemandi

- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á grunnprófi samkvæmt þessari námskrá

Verkefnalisti í grunnnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í grunnnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni fyrir byrjendur til viðfangsefna sem henta við lok grunnnáms.

Listanum er raðað eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Í einstaka tilfellum kunna hlutar bóka að vera erfiðari en hæfir þessum námsáfangum. Af þessari ástæðu er sömu viðfangsefna einnig í nokkrum tilvikum getið í fleiri en einum áfangum.

Kennsluefni

ALLEN, M. / GILLESPIE, R. /
TELLEJOHN HAYES, P.
Essential elements book 1
Hal Leonard

BROWN, RAY
Ray Brown's Bass Method
Hal Leonard

EVANS, ARNOLD
Note reading studies for bass
Mel Bay

HERFURTH, C. PAUL
A tune a day
Boston Music

PHILLIPS, TODD
Essential Techniques for Acoustic
Bass
Hal Leonard

REID, RUFUS
The evolving bassist
Myriad Ltd

SHER, CHUCK
The Improviser's Bass Method
Sher Music

SIMANDL, FRANZ
My First Simandl
Carl Fischer

STINNETT, JIM
Creating Jazz Bass Lines

Sjá enn fremur dæmi um kennslubækur og æfingar í aðalnámskrá tónlistarskóla, strokhljóðfæri, bls. 94

Grunnpróf

Við lok grunnnáms skulu nemendur þreyta grunnpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í bóklegum greinum. Í kafla um áfangapróf á bls. 22–33 í þessu riti er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á grunnprófi skal nemandi leika tvö aðallög. Auk þess skal hann leggja fram safnlista með fjórum lögum og velur prófdómari eitt þeirra til flutnings. Alls eru því undirbúin sex lög og skulu þau öll vera í samræmi við kröfur þessarar námskrár. Aðrir prófþættir eru æfing, tónstig og hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins. Á grunnprófi er heimilt að notast við undirleik kennara eða hljóðritaðan undirleik.

Á grunnprófi skulu bassanemendur að lágmarki flytja laglínu í öðru tveggja aðallaga og helmingi safnlistalaga. Ekki er nauðsynlegt að kontra-bassanemendur flytji laglínur í öðrum lögum. Tilgreina skal í prófgögnum í hvaða lögum próftaki flytur laglínu.

Miða skal við að heildartími á grunnprófi fari ekki fram yfir 30 mínútur. Á prófinu skal nemandi flytja öll lög samkvæmt prófþætti 1 utanbókar. Sama á við um tónstiga og hljóma samkvæmt prófþætti 3. Annað prófefni má leika eftir nótum.

Prófþættir eru þessir:

1. **Verk** (45 einingar alls) í samræmi við kröfur greinanámskrár.
 - a) Tvö ólík aðallög (15 einingar hvort).
 - b) Eitt lag af fjögurra laga safnlista – valið af prófdómara (15 einingar).
2. **Æfing** (15 einingar) í samræmi við kröfur greinanámskrár – leikin með boga.
3. **Tónstig og hljómar** (15 einingar) í samræmi við kröfur greinanámskrár.
4. **Val** (10 einingar). Nemandi velji annað eftirtalinna viðfangsefna:
 - a) Leiki frumsamið verk eða eigin útsetningu.
 - b) Leiki verk samkvæmt klassískri námskrá af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni.
5. **Óundirbúinn nótnalestur** (10 einingar).
 - a) Hefðbundinn nótnalestur (5 einingar).
 - b) Lestur bókstafshljóma og spuni yfir þá (5 einingar).
6. **Heildarsvipur** (5 einingar).

Frekari umfjöllun um einstaka þætti prófsins er að finna í kafla um áfanga-próf á bls. 29–33 hér að framan.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á grunnprófi. Síðan eru birt fyriræmi um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Verk, safnlisti og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á grunnprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um aðallög og lög á safnlista

Autumn leaves (Kosma)
 Blue Bossa (Dorham)
 Cantloupe Island (Hancock)
 Don't know why (Harris)
 How high the moon (Lewis)
 Misty (Garner)
 Mo better blues (Lee)
 So what (Davis)
 Summertime (Gerswin)
 Watermelon man (Hancock)

Dæmi um æfingar

Æfing nr. 1
 Úr: F. Simandl: 30 Etudes for the string bass

Etude VIII, 1. hluti
 Úr: Rufus Reid: The evolving bassist

Tónstigar og hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni, leikmáti og hraði

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga á tónsviðinu frá lausum E-streng að F á G-streng, arco
- dúrtónstiga og príhljóma: C, G, D, A, E, F, Bb, Eb, Ab – eina áttund, pizzicato og arco
- djassmoll tónstiga, hljómhæfa molltónstiga og príhljóma: A, E, B, F#, C#, D, G, C, F – eina áttund, pizzicato og arco
- dúr-pentatónískan og mixólýdískan: G, Bb, C, D, Eb, Ab – eina áttund, pizzicato

- dórískan, moll-pentatónískan og blústónstiga: A, B, C, D, G – eina áttund, pizzicato
- tónstiga og hljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 80, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur
- leiki tónstiga og hljóma, hiklaust og utanbókar

Miðnám

Í miðnámi eykst umfang námsins frá því sem er í grunnnámi og ætla má að námstími lengist að sama skapi. Miðað er við að nemendur geti lokið miðnámi á um það bil fjórum til fimm árum en námshraði getur þó verið mismunandi. Ræður þar miklu ástundun, aldur og þroski nemenda.

Markmið í miðnámi

Uppbygging kennslu í miðnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, almennum markmiðum rytmískar námskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok miðnáms eiga kontrabassanemendur í rytmísku námi að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Tónn og tækni

Nemandi

- hafi náð góðum tókum á hljóðfærinu
- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- haldi eðlilega á hljóðfærinu og boganum
- hafi náð tókum á góðu og öruggu bogagripi
- geti sýnt mismunandi bogatækni
- hafi náð góðum tókum á pizzicato
- hafi náð tókum á mjúkum bogaskiptum
- hafi náð tókum á jöfnum strengjaskiptum
- hafi náð tókum á markvissri og eðlilegri stöðu vinstri handar
- hafi náð góðu valdi á samhæfingu handa
- hafi náð tókum á hnitmiðaðri fingratækni
- hafi náð góðum tókum á tónmyndun á öllu tónsviðinu frá ,E að d (í þumalstillingu á G-streng)
- hafi náð góðum tókum á inntónun
- hafi allgóð tók á vibrato

- geti gert styrkleikabreytingar og andstæður augljósar
- hafi öðlast tón sem hæfir stíl tónlistarinnar
- sýni tónmótun sem hæfir stíl tónlistarinnar
- geti gert styrkbreytingar vel heyranlegar
- hafi öðlast góða þekkingu á bassamögnurum
- sé fær um að ná góðum tóni með magnara
- hafi kynnst og geti notað algengustu jaðartæki og tónbreyta
- þekki allt tónsvið bassans
- geti stillt hljóðfæri sitt sjálfur

Hrynur og form

Nemandi

- hafi öðlast gott hrynskyn
- leiki með hryntilfinningu sem hæfir stíl tónlistarinnar
- skilji og þekki algengar formgerðir
- sýni mjög gott formskyn

Laglína og undirleikur

Nemandi

- flytji laglínur á sannfærandi hátt, m.a. með persónulegri túlkun, hendingamótun og styrkbreytingum
- geti leikið bassalínur í undirleik af öryggi og smekkvísi
- hafi allgóð tök á að leika „walking bass“ yfir einfalda hljómaganga
- hafi náð góðum tökum á leik miðlungserfiðra funk- og R&B-bassalína
- hafi góðan skilning á hlutverki síns hljóðfæris í hljómsveit

Tónstigar og hljómar

Nemandi

- hafi á valdi sínu krómatiskan tónstiga frá lausum E-streng að d í þumalstillingu á G-streng, arco
- hafi þjálfast reglulega í leik og notkun eftirfarandi tónstiga í öllum tóntegundum – eina áttund, pizzicato og arco:
 - dúr
 - djassmoll³
 - hljómhæfur moll
 - allar kirkjutóntegundir
 - blústónstigi
 - dúr-pentatónískur
 - moll-pentatónískur
 - mixólýdískur (b9 b13)
- hafi kynnst og skilji notagildi eftirfarandi tónstiga:
 - breyttur⁴
 - lýdískur b7

³ Moll með stórri sexund og stórri sjöund.

⁴ „Altered“.

- hafi þjálfast reglulega í leik og notkun eftirfarandi þríhljóma í öllum tóntegundum – eina áttund, pizzicato:
 - dúr
 - moll
 - minnkaður
 - stækkaður
- hafi þjálfast reglulega í leik og notkun eftirfarandi sjöundarhljóma í öllum tóntegundum – eina áttund, pizzicato:
 - maj7
 - 7
 - m7
 - m7(b5)
 - dim7
 - 7(#5)
- hafi þjálfast reglulega í leik og notkun eftirfarandi nífundarhljóma:
 - maj9
 - moll9
 - 7(9)
 - m7(b5) 9
- hafi kynnst og skilji notagildi eftirfarandi breyttra forhljóma:
 - 7(#9 #5)
 - 7(b9 #5)
 - 7(b9 b5)
 - 7(9 #5)

Fjöldi og val verkefna

Nemandi

- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi safnað a.m.k. fjórtán þekktum lögum á safnlista, þar af a.m.k. sjö djasslögum

Spuni

Nemandi

- geti spunnið liðlega yfir meðalþung hefðbundin hljómferli í dúr og moll
- sýni með spuna sínum góðan skilning á hljómrænu innihaldi tónlistarinnar
- sýni góð grundvallartök á krómatísku nótnavali í spuna, m.a. með notkun á krómatískum nálgunarnótum og breyttum spennum
- beiti fjölbreyttum hryn í spuna
- leiki með öruggri hryntilfinningu
- sýni sannfærandi hendingamótun í spuna
- sýni eðlilega framvindu í spuna
- sýni sannfærandi uppbyggingu í spuna

- sýni sannfærandi sjálfsprottna notkun á mismunandi styrk og styrkbreytingum, bæði í spuna og flutningi laglína
- geti spunnio á sannfærandi máta út frá hljómagöngum laga af sambærilegri þyngd og nefnd eru sem dæmi um prófverkefni á miðprófi

Samspilsioðkun

Nemandi

- hafi þjálfast í ýmiss konar samleik
- hafi leikið reglulega í hljómsveit
- geti unnið undir leiðsögn í samspili og hljómsveitarstarfi
- skilji og geti fylgt algengasta taktslætti og bendingum stjórnanda
- sé meðvitaður um nauðsyn undirbúnings, góðrar ástundunar og reglulegrar tímasóknar í samspili
- sé meðvitaður um sameiginlega ábyrgð þeirra sem leika saman á farsælu starfi og góðum árangri
- sé meðvitaður um mikilvægi góðra samskipta og félagslegrar færni í samstarfi
- hafi fengið tækifæri til að koma fram á tónleikum sem þátttakandi í samspili

Samspilshæfni

Nemandi sýni með leik sínum eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist við lok miðnáms:

- hlustun á meðspilara og virkt samspil
- frumkvæði í samleik
- að hann sé móttækilegur fyrir frumkvæði annarra í samleik

Lestur, leikur eftir eyra og utanbókarlærdómur

Nemandi

- hafi þjálfast reglulega í nótnalestri
- hafi þjálfast reglulega í óundirbúnum nótnalestri
- hafi þjálfast reglulega í lestri allra bókstafshljóma sem talist geta í almennri notkun, bæði til undirleiks og spuna
- hafi þjálfast reglulega í óundirbúnum lestri allra algengra bókstafshljóma, bæði til undirleiks og spuna
- hafi góða þekkingu á leiðbeinandi orðum og táknum sem koma fyrir á lagblöðum⁵
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í fyrri hluta miðnáms
- hafi þjálfast reglulega í að leika laglínur utanbókar
- hafi þjálfast reglulega í að læra hljómaganga utanbókar til notkunar í undirleik og spuna
- hafi þjálfast reglulega í að læra laglínur og hljómaganga eftir eyra

⁵ „Lead sheet“.

Upprit

Nemandi

- hafi þjálfast í að læra utan að, líkja eftir og fylgja hljóðrituðum leik þekktara listamanna í völdum spunaköflum
- hafi kynnst uppritun valinna spunakafla þekktara listamanna
- hafi kynnst uppritun valinna undirleikskafla þekktara listamanna

Tónsmíðar

Nemandi

- hafi kynnst tónsmíðavinnu

Túlkun, tjáning, stíll og framkoma

Nemandi sýni eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist við lok miðnáms:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Námslok

Nemandi

- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á miðprófi samkvæmt þessari námskrá

Verkefnalisti í miðnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í miðnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni sem hentar við upphaf miðnáms til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listanum er raðað eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Í einstaka tilfellum kunna hlutar bóka að vera erfiðari en hæfir þessum námsáfanga. Af þessari ástæðu er sömu viðfangsefna einnig í nokkrum tilvikum getið í fleiri en einum áfanga.

Kennsluefni

ALLEN, M. / GILLESPIE, R. /
TELLEJOHN HAYES, P.
Essential elements intermediate
Hal Leonard

COLIN, DR. CHARLES / BOWER,
BUGS
Rhythms complete
Charles Colin

COOLMAN, TODD
The bass tradition

EVANS, ARNOLD
Note reading studies for bass
Mel Bay

GOLDSBY, JOHN
The Jazz bass book
Backbeat Books

GOLDSBY, JOHN
Bass notes

PATTITUCCI, JOHN
60 melodic etudes
Carl Fischer

PETRACCI
Simplified higher technique for
double bass

SHER, CHUCK
The Improviser's Bass Method
Sher Music Co.

SHER / JOHNSON
Chuck Sher & Marc Johnson
Concepts for Bass soloing

ZIMMERMAN, FRANZ
A contemporary concept of bowing
technique for the double bass

Sjá enn fremur dæmi um kennslubækur og æfingar í aðalnámskrá tónlistarskóla, strokhljóðfæri, bls. 100.

Miðpróf

Við lok miðnáms skulu nemendur þreyta miðpróf, annars vegar í hljóðfæraleik og hins vegar í tónfræðagreinum. Í kafla um áfangapróf á bls. 22–33 í þessu riti er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á miðprófi skal nemandi leika tvö aðallög. Auk þess skal hann leggja fram lista með fjórtán lögum og velur prófdómari eitt þeirra til flutnings. Alls eru því undirbúin sextán lög og skulu þau öll vera í samræmi við kröfur námskrárinnar. Miðað er við að a.m.k. helmingur laga samkvæmt prófþætti 1 sé djasstónlist. Aðrir prófþættir eru upprit, tónstigar og hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins.

Á miðprófi skulu bassanemendur að lágmarki flytja laglínu í öðru tveggja aðallaga og helmingi safnlistalaga. Ekki er nauðsynlegt að kontrabassanemendur flytji laglínur í öðrum lögum. Tilgreina skal í prófgögnum í hvaða lögum próftaki flytur laglínu.

Miða skal við að heildartími á miðprófi fari ekki fram yfir 50 mínútur. Á prófinu skal nemandi flytja öll lög samkvæmt prófþætti 1 utanbókar. Sama á við um upprit samkvæmt prófþætti 2 og tónstiga og hljóma samkvæmt prófþætti 4. Einnig skal leika valverkefni samkvæmt prófþætti 5 b) utanbókar. Önnur prófverkefni, þ.e. æfingu samkvæmt prófþætti 3 og val samkvæmt prófþætti 5 a) og 5 c), má leika eftir nótum. Eðli málsins samkvæmt er óundirbúinn nótnalestur samkvæmt prófþætti 6 alltaf eftir nótum.

Prófþættir eru þessir:

1. **Verk** (36 einingar alls) í samræmi við kröfur greinanámskrár.
 - a) Tvö ólík aðallög, flutt með hljómsveit (12 einingar hvort).
 - b) Eitt lag af fjórtán laga safnlista, flutt með hljómsveit – valið af prófdómara (12 einingar).
2. **Upprit** (12 einingar) flutt með upprunalegri upptöku⁶.
3. **Æfing** (12 einingar) í samræmi við kröfur greinanámskrár – leikin með boga.
4. **Tónstigar og hljómar** (15 einingar) í samræmi við kröfur greinanámskrár.
5. **Val** (10 einingar). Nemandi velji eitt eftirtalinna viðfangsefna:
 - a) Leiki frumsamið verk eða eigin útsetningu.
 - b) Leiki verk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur miðprófsverkefni.
 - c) Leiki verk samkvæmt klassískri námskrá af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni.
6. **Óundirbúinn nótnalestur** (10 einingar).
 - a) Hefðbundinn nótnalestur (5 einingar).
 - b) Lestur bókstafshljóma og spuni yfir þá (5 einingar).
7. **Heildarsvipur** (5 einingar).

Frekari umfjöllun um einstaka þætti prófsins er að finna í kafla um áfangapróf á bls. 29–33 hér að framan.

Hér á eftir birtast dæmi um prófverkefni á miðprófi. Síðan eru birt fyrirmæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Verk, safnlisti og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á miðprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

⁶ Getur verið einleikskafli eða samfelld blanda einleiks og undirleiks sama flytjanda.

Dæmi um aðallög og ný lög á safnlista

All the things you are (Kern)
Black Orpheus (Bonfa)
Bluesette (Thielemans)
I'll remember April (Raye / DePaul / Johnston)
My funny valentine (Rodgers)
Pools (Grolnik)
Samurai hee-haw (Johnson)
The chicken (Ellis)
There will never be another you (Warren / Gordon)
What's this thing called love (Porter)

Dæmi um upprit

Paul Chambers: Freddie Freeloader (Miles Davis: Kind of Blue)
Sam Jones: Sam Sack (Milt Jackson / Wes Montgomery: Bags meets Wes)

Dæmi um æfingar

Exercise 1 Ode drip
Úr: J. Goldsby: The jazz bass book, bls. 199

SIMANDL, F.
Æfing nr. 12
Úr: 30 Etudes for the string bass

Tónstigar og hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni, leikmáti og hraði

Nemandi geti leikið

- krómatískan tónstiga frá lausum E-streng að d í þumalstillingu á G-streng, arco
- eftirfarandi tónstiga í öllum tóntegundum – tvær áttundir, pizzicato og eina áttund, arco:
 - dúr
 - djassmoll⁷
 - hljómhæfur moll
- eftirfarandi tónstiga í öllum tóntegundum – eina áttund, pizzicato og arco:
 - allar kirkjutóntegundir
 - blústónstiga
 - dúr-pentatónískur
 - moll-pentatónískur
 - mixólýdískur (b9 b13)

⁷ Moll með stórra sexund og stórra sjöund.

- eftirfarandi þríhljóma í öllum tóntegundum – eina áttund, pizzicato:
 - dúr
 - moll
 - minnkaður
 - stækkaður
- eftirfarandi sjöundarhljóma í öllum tóntegundum – eina áttund, pizzicato:
 - maj7
 - 7
 - m7
 - m7(b5)
 - dim7
 - 7(#5)
- eftirfarandi níundarhljóma í öllum tóntegundum, pizzicato:
 - maj9
 - moll9
 - 7(9)
 - m7(b5) 9
- leiki tónstiga og hljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 120, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur
- leiki tónstiga og hljóma, hiklaust og utanbókar

Framhaldsnám

Framhaldsnám tekur við að loknu miðnámi. Hér er um umfangsmikinn námsáfangna að ræða og miðast lok framhaldsnáms við að nemendur séu undir það búnir að takast á við tónlistarnám á háskólastigi.

Gera verður ráð fyrir að námstími í framhaldsnámi sé einstaklingsbundinn og ræður þar miklu ástundun, aldur, þroski og hæfileikar nemenda. Miðað er við að unnt sé að ljúka þessum áfanga á um það bil fjórum árum. Afburðanemendur ættu að geta lokið náminu á skemmri tíma en einnig getur lengri námstími verið eðlilegur.

Eftir því sem lengra miðar í framhaldsnámi vegur heildarmynd tónlistarflutnings nemandans, jafnt á tónleikum sem á prófum, þyngra. Hér átt við aðra þætti en hljóðfæraleik, m.a. val meðleikara, getu þeirra og frammi-stöðu, útsetningar, samsetningu og framsetningu efnisskrár. Mikilvægt er að reglulega sé unnið að þessum námsþætti undir leiðsögn kennara en með vaxandi áherslu á frumkvæði nemandans. Stefnt skal að því að við lok framhaldsnáms sé nemandi fær um að standa fyrir heildstæðum, sannfærandi og persónulegum tónleikum.

Markmið í framhaldsnámi

Uppbygging kennslu í framhaldsnámi skal taka mið af eftirfarandi: Meginmarkmiðum tónlistarskóla sem sett eru fram í almennum hluta aðalnámskrár, almennum markmiðum rytmískar námskrár, sértækum markmiðum einstakra greinanámskráa, sértækum markmiðum einstakra skóla og síðast en ekki síst áhuga og þörfum nemenda. Leiðir að markmiðum geta verið mismunandi og nemendur ólíkir. Þess vegna hlýtur uppbygging námsins ætíð að verða einstaklingsbundin og viðfangsefni breytileg. Það er hlutverk kennara að leiða hvern nemanda í átt að settu marki með viðeigandi viðfangsefnum.

Við lok framhaldsnáms eiga kontrabassnemendur í rytmísku námi að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Tónn og tækni

Nemandi

- hafi náð mjög góðum tókum á hljóðfærinu
- beiti líkamanum á eðlilegan og áreynslulausan hátt þegar leikið er á hljóðfærið
- hafi náð tókum á eðlilegri og vel þjálfaðri stöðu beggja handa og samhæfðum hreyfingum
- ráði yfir nákvæmri og öruggri bogatækni
- hafi náð tókum á góðri og öruggri vinstrihandartækni
- beiti lipurri og jafnri fingratækni og ráði yfir talsverðum hraða
- ráði yfir þjálum bogaskiptum, strengjaskiptum og stillingaskiptum
- hafi náð tókum á góðri tónmyndun á öllu tónsviðinu
- hafi náð mjög góðum tókum á inntónun
- hafi náð góðum tókum á vibrato og noti það með hliðsjón af stíl
- ráði yfir víðu styrkleikasviði hvar sem er á tónsviði hljóðfærisins
- leiki með sannfærandi og persónulegum tóni
- hafi öðlast tón sem hæfir stíl tónlistarinnar
- sýni tónmótun sem hæfir stíl tónlistarinnar
- hafi öðlast mjög góða þekkingu á bassamögnurum
- sé fær um að ná persónulegum tóni með magnara
- hafi þekkingu á jaðartækjum og tónbreytum

Hrynur og form

Nemandi

- hafi öðlast mjög gott hrynskyn
- leiki með hryntilfinningu sem hæfir stíl tónlistarinnar
- skilji og þekki allar algengar formgerðir
- sýni óbrigðult formskyn

Laglína og undirleikur

Nemandi

- flytji laglínur á sannfærandi hátt, m.a. með persónulegri túlkun, hendingamótun og styrkbreytingum
- geti leikið bassalínur í undirleik af öryggi og smekkvísi
- hafi góð tök á að leika „walking bass“ yfir hvaða hljómaganga sem er
- hafi náð góðum tökum á krefjandi funk- og R&B-bassalínum
- hafi þroskaðan skilning á hlutverki síns hljóðfæris í hljómsveit

Tónstigar og hljómar

Nemandi

- geti leikið alla dúrtónstiga og dúr þríhljóma, arco, þrjár áttundir á tónsviðinu ,E til c'
- geti leikið alla djass- og hljómhæfa molltónstiga og moll þríhljóma, arco, þrjár áttundir á tónsviðinu ,E til c'
- hafi á valdi sínu krómatískan tónstiga, þrjár áttundir á tónsviðinu ,E til c', arco
- hafi þjálfast reglulega í leik og notkun eftirfarandi tónstiga í öllum tóntegundum – tvær áttundir, pizzicato:
 - dúr
 - djassmoll⁸
 - hljómhæfur moll
 - allar kirkjutóntegundir
 - blústónstigi
 - dúr-pentatónískur
 - moll-pentatónískur
 - mixólýdískur (b9 b13)
 - breyttur⁹
 - lýdískur b7
 - samhverfur minnkaður (hálfþónn/heiltónn)
 - samhverfur minnkaður (heiltónn/hálfþónn)
 - heiltónatónstigi
- þekki og skilji alla hljóma og hafi þjálfast reglulega í leik þeirra
- geti leikið alla helstu hljóma sem tíundir
- skilji og hafi kynnst heimahljómunum og heimatónstigum djassmoll tónstigans
- hafi náð góðum tökum á leik tónstiga í gangandi tónbilum, þ.e. tvíundum, þríundum, ferundum, fimmundum, sexundum og sjöundum

⁸ Moll með stórri sexund og stórri sjöund.

⁹ „Altered“.

Fjöldi og val verkefna

Nemandi

- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna
- hafi safnað a.m.k. 32 þekktum lögum á safnlista, þar af a.m.k. 16 djass-lögum

Spuni

Nemandi

- geti spunnið liðlega yfir krefjandi hljómferli í dúr og moll
- geti spunnið liðlega yfir krefjandi hljómferli sem ekki eru í ákveðinni tóntegund
- geti spunnið liðlega yfir hljómferli sem innihalda samsetta og flókna hljóma
- sýni grundvallartök á spuna utan ríkjandi tóntegundar¹⁰
- sýni með spuna sínum mjög góðan skilning á hljómrænu innihaldi tónlistarinnar
- sýni góð tök á krómátísku nótnavali í spuna, m.a. með notkun á krómátískum nálgunarnótum og breyttum spennum
- beiti fjölbreyttum hryn í spuna
- hafi kynnst pólýrytmum og rytmískri hliðrun¹¹
- leiki með öruggri hryntilfinningu
- sýni sannfærandi hendingamótun í spuna
- sýni eðlilega framvindu í spuna
- sýni sannfærandi uppbyggingu í spuna
- sýni sannfærandi sjálfsprottna notkun á mismunandi styrk og styrkleikabreytingum, bæði í spuna og flutningi laglína
- geti spunnið á sannfærandi máta út frá hljómagöngum laga af sambærilegri þyngd og nefnd eru sem dæmi um prófverkefni á framhaldsprófi

Samspilsíðkun

Nemandi

- hafi þjálfast reglulega í ýmiss konar samleik
- hafi leikið reglulega í hljómsveitum af ólíkum stærðum og gerðum
- geti unnið undir leiðsögn í samspili og hljómsveitarstarfi
- hafi náð mjög góðum tókum á að fylgja taktslætti og bendingum stjórnanda
- hafi hlotið reynslu í að leiða samspil sjálfur
- hafi náð öruggri og þroskaðri tónmyndun á viðkomandi hljóðfæri
- hafi tekið þátt í stærri verkefnum, svo sem tónleikum í fullri lengd, þematengdum verkefnum og söngleikjum, eftir því sem tök eru á og aðstæður leyfa

¹⁰ „Outside“.

¹¹ „Displacement“.

- sé meðvitaður um nauðsyn undirbúnings, góðrar ástundunar og reglulegrar tímasóknar í samspili
- sé meðvitaður um sameiginlega ábyrgð þeirra sem leika saman á farsælu starfi og góðum árangri
- sé meðvitaður um mikilvægi góðra samskipta og félagslegrar færni í samstarfi
- hafi leikið reglulega í hljómsveitum af ólíkum stærðum og gerðum
- hafi hlotið umtalsverða þjálfun í að koma fram á tónleikum
- hafi tekið þátt í stærri verkefnum, svo sem tónleikum í fullri lengd, þematengdum verkefnum og söngleikjum, eftir því sem tæk eru á og aðstæður leyfa

Samspilshæfni

Nemandi sýni með leik sínum eftirfarandi atriði í þeim mæli sem eðlilegt getur talist við lok framhaldsnáms:

- hlustun á meðspilara og virkt samspil
- frumkvæði í samleik
- að hann sé móttækilegur fyrir frumkvæði annarra í samleik

Lestur, leikur eftir eyra og utanbókarlærdómur

Nemandi

- hafi þjálfast reglulega í nótnalestri
- hafi þjálfast reglulega í óundirbúnum nótnalestri
- hafi þjálfast reglulega í lestri allra bókstafshljóma sem talist geta í almennri notkun, bæði til undirleiks og spuna
- hafi þjálfast reglulega í óundirbúnum hljómalestri allra bókstafshljóma sem talist geta í almennri notkun, bæði til undirleiks og spuna
- sé fær um að leysa úr sjaldgæfum og óhefðbundnum hljómtáknum, bæði til undirleiks og spuna
- hafi mjög góða þekkingu á leiðbeinandi orðum og táknum sem koma fyrir á lagblöðum¹²
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við á miðprófi
- hafi þjálfast reglulega í að leika laglínur utanbókar
- hafi þjálfast reglulega í að læra hljómagang utanbókar til notkunar í undirleik og spuna
- hafi þjálfast reglulega í að læra laglínur og hljómaganga eftir eyra

¹² „Lead sheet“.

Upprit

Nemandi

- hafi hlotið umtalsverða þjálfun í að rita niður þekkta spunakafla valinna listamanna
- hafi náð mjög góðum tókum á að læra, líkja eftir og fylgja hljóðrituðum leik þekktra listamanna í völdum spunaköflum
- hafi hlotið umtalsverða þjálfun í að rita niður undirleikskafla þekktra listamanna

Tónsmíðar

Nemandi

- hafi fengið hvatningu og tækifæri til að fást við tónsmíðar
- hafi fengið tækifæri til að flytja eigin tónsmíðar

Túlkun, tjáning, still og framkoma

Nemandi sýni með ótvíræðum hætti

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- margvísleg blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Námslok

Nemandi

- hafi þjálfast í að setja saman og leiða hljómsveit
- hafi þjálfast í að setja saman fjölbreyttar og áhugaverðar efnisskrár með sannfærandi heildarsvip að markmiði
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á framhaldsprófi samkvæmt þessari námskrá
- hafi undirbúið efnisskrá til flutnings á tónleikum samkvæmt þessari námskrá, bls. 29

Verkefnalisti í framhaldsnámi

Hér á eftir fara nokkur sýnishorn viðfangsefna nemenda í framhaldsnámi. Listinn er alls ekki tæmandi og er honum einkum ætlað að vera til viðmiðunar við skipulagningu hljóðfæranámsins, meðal annars við val annars kennsluefnis. Þyngdarstig viðfangsefnanna er breytilegt, þ.e. allt frá kennsluefni sem hentar við upphaf framhaldsnáms til efnis sem hæfir við lok námsáfangans.

Listanum er raðað eftir stafrófsröð höfunda og útgefanda getið fyrir neðan titil verks eða bókar. Í einstaka tilfellum kunna hlutar bóka að vera erfiðari

en hæfir þessum námsáfanga. Af þessari ástæðu er sömu viðfangsefna einnig í nokkrum tilvikum getið í fleiri en einum áfanga.

Kennsluefni

ALLEN, M. / GILLESPIE, R. /
TELLEJOHN HAYES, P.
Essential elements advanced
Hal Leonard

PETRACCHI, FRANCESCO
Simplified Higher Technique for
Double Bass
Yorke Edition

BAY, MEL
Note reading studies for bass

REID, RUFUS
Evolving upward

COLIN, DR. CHARLES / BOWER,
BUGS
Rythms complete
Charles Colin

SHER, CHUCK
The Improviser's Bass Method
Sher Music Co.

COLEMAN, TODD
The Bass tradition

SHER, CHUCK / JOHNSON, MARC
Concepts for Bass soloing

DRAGONETTI, DOMENICO
5 Studi
Carisch spa Italia

ZANIBON, G. / MENGOLI, ANNIBALE
20 Studi da concerto per
contrabasso
Italia / Yorke Edition

GOLDSBY, JOHN
Jazz bowing techniques for the
improvising bassist

ZIMMERMANN, F.
25 Technical studies, opus 14 for
string bass I-IV

GOLDSBY, JOHN
The Jazz bass book
Bass Player Musician's Library

ZIMMERMANN, F.
A Contemporary Concept of
Bowing Technique for the Double
Bass
MCA Music Publishing

GOURLAY, ROB
Walking in the footsteps of Paul
Chambers
Rob Gourlay

Framhaldspróf

Framhaldspróf er lokapróf á námsferli í tónlistarskóla. Prófið er þríþætt, hjóðfærapróf, tónleikar og tónfræðapróf. Í kafla um áfangapróf á bls. 22–33 í þessu riti er að finna umfjöllun um áfangapróf, þ.m.t. tilgang, skipulag, prófþætti og vægi þeirra, lengd prófa, prófreglur, prófdæmingu og einkunnagjöf. Umfjöllun um tónleika við lok framhaldsnáms er að finna á bls. 29 í þessu riti. Mikilvægt er að allir, sem hlut eiga að máli, kynni sér þessi atriði vandlega.

Verkefni og prófkröfur

Á framhaldsprófi skal nemandi leika tvö aðallög. Auk þess skal hann leggja fram lista með 32 lögum og velur prófdómari eitt þeirra til flutnings. Alls eru því undirbúin 34 lög og skulu þau öll vera í samræmi við kröfur námskrárinna. Miðað er við að a.m.k. helmingur laga samkvæmt prófþætti 1 sé djasstónlist. Aðrir prófþættir eru upprit, æfing, tónstigar og

hljómar, val og óundirbúinn nótnalestur, auk þess sem gefið er fyrir heildarsvip prófsins.

Á framhaldsprófi skulu bassanemendur að lágmarki flytja laglínu í öðru tveggja aðallaga og helmingi safnlistalaga. Ekki er nauðsynlegt að kontra-bassanemendur flytji laglínur í öðrum lögum. Tilgreina skal í prófgögnum í hvaða lögum próftaki flytur laglínu.

Miða skal við að heildartími á framhaldsprófi fari ekki fram yfir 60 mínútur. Á prófinu skal nemandi flytja öll lög samkvæmt prófþætti 1 utanbókar. Sama á við um upprit samkvæmt prófþætti 2 og tónstiga og hljóma samkvæmt prófþætti 4. Einnig skal leika valverkefni samkvæmt prófþætti 5 b) og 5 c) utanbókar. Önnur prófverkefni, þ.e. æfingu samkvæmt prófþætti 3 og val samkvæmt prófþætti 5 a) , má leika eftir nótum. Eðli málsins samkvæmt er óundirbúinn nótnalestur samkvæmt prófþætti 6 alltaf eftir nótum.

Prófþættir eru þessir:

1. **Verk** (36 einingar alls) í samræmi við kröfur greinanámskrár.
 - a) Tvö ólík aðallög, flutt með hljómsveit (12 einingar hvort).
 - b) Eitt lag af 32 laga safnlista, flutt með hljómsveit – valið af prófdómara (12 einingar).
2. **Upprit** (12 einingar) flutt með upprunalegri upptöku¹³.
3. **Æfing** (12 einingar) í samræmi við kröfur greinanámskrár – leikin með boga.
4. **Tónstigar og hljómar** (15 einingar) í samræmi við kröfur greinanámskrár.
5. **Val** (10 einingar). Nemandi velji eitt eftirtalinna viðfangsefna:
 - a) Leiki frumsamið verk eða eigin útsetningu.
 - b) Leiki verk samkvæmt klassískri námskrá af sambærilegri þyngd og önnur prófverkefni.
 - c) Leikið verk á annað hljóðfæri úr sömu fjölskyldu og aðalhljóðfæri.
6. **Óundirbúinn nótnalestur** (10 einingar).
 - a) Hefðbundinn nótnalestur (5 einingar).
 - b) Lestur bókstafshljóma og spuni yfir þá (5 einingar).
7. **Heildarsvipur** (5 einingar).

Frekari umfjöllun um einstaka þætti prófsins er að finna í kafla um áfangapróf, bls. 29–33, í þessu riti.

¹³ Getur verið einleikskafli eða samfelld blanda einleiks og undirleiks sama flytjanda.

Hér á eftir eru fyrst birt dæmi um prófverkefni á framhaldsprófi. Síðan eru birt fyrimæli um leikmáta þeirra tónstiga og hljóma sem krafist er til prófs.

Verk, safnlisti og æfingar

Eftirfarandi dæmum um prófverkefni á framhaldsprófi er ætlað að skilgreina þyngdarstig prófsins. Fullt eins má velja önnur verkefni af sambærilegri þyngd.

Dæmi um aðallög og ný lög á safnlista

Bright size life (Metheny)
Dolphin Dance (Hancock)
Giant steps (Coltrane)
Heyoke (Wheeler)
How my heart sings (Zindars)
Infant eyes (Shorter)
Inner Urge (Henderson)
May dance (Holland)
Naima (Coltrane)
Prism (Jarret)

Dæmi um upprit

Eddie Gomez: Pools (Steps ahead: Steps ahead)
Marc Johnson: Turn out the stars (Paul Motion: Bill Evans)

Dæmi um æfingar

Etýða nr. 18
Úr: Hrabe, J.: Eighty-six Etudes for String Bass

Etýða nr. 17
Úr: Simandl, F.: 30 Etudes for the string bass

Tónstigar og hljómar

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma með þeim hætti sem mælt er fyrir um hér á eftir. Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

Efni, leikmáti og hraði

Nemandi geti leikið

- eftirfarandi tónstiga í öllum tóntegundum – tvær áttundir, arco og pizzicato:
 - dúr
 - djassmoll
 - hljómhæfur moll
- krómátískan tónstiga frá ,E til c', arco og pizzicato:
- eftirfarandi tónstiga í öllum tóntegundum – tvær áttundir, pizzicato:

- allar kirkjutóntegundir
- blústónstigi
- dúr-pentatónískur
- moll-pentatónískur
- mixólýdískur (b9 b13)
- breyttur¹⁴
- lýdískur b7
- samhverfur minnkaður (hálfþónn/heiltónn)
- samhverfur minnkaður (heiltónn/hálfþónn)
- heiltónatónstigi
- alla hljóma frá hvaða tóni sem er upp á efsta hljómtón og til baka aftur, pizzicato
- tónstiga og hljóma eigi hægar en M.M. ♩ = 144, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur
- leiki tónstiga og hljóma, hiklaust og utanbókar

¹⁴ „Altered.“